

Delaktighet - Jämlikhet

www.fordelaktighet.se

2024-10-04

Boverket

Synpunkter på

Rapport 2024:9

Uppdrag att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder Slutrapport

Sammanfattning

Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet som beretts möjligheter att lämna synpunkter på boverkets förslag avvisar det i sin helhet.

Våra grundläggande argument för att avvisa förslaget är att:

- förslaget strider mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och därmed också mot den funktionshinder politiska Nationella handlingsplanen som antagets av en enig riksdag
- utgångspunkten för förslaget är en utformning av studentlägenheterna – 16 kvm - som inte ens är användbar för rörliga rullstolsburna utan behov av hjälp.
- förslaget kommer att leda till ännu större segregation än idag mellan studenter med respektive utan olika funktionsnedsättningar eftersom redan det befintliga beståndet av studentbostäder inte är tillgängligt och användbart.

Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet hänvisar till sitt i januari 2024 lämnade remissvar på den första utredningen om studentbostäder och kompletterar med följande:

Det torde vara uppenbart att förslaget helt går tvärs mot den funktionshinderpolitik som Sverige säger sig stå bakom och aktivt driva.

De avgörande och felaktiga slutledningarna från Boverkets sida i hela denna fråga om hur stora studentbostäder behöver vara och vilka utformningskrav som behöver vara tillgodosedda för att kunna fungera för personer med olika funktionsnedsättningar har sitt ursprung i ändringarna i BFS 2014:3, BBR 21.

De förslag till planlösningar man där redovisar i "Konsekvensutredningen" för en studentbostad för en person har inte analyserats gällande konsekvenserna för olika funktionshindergruppers behov – personer med respektive nedsatt rörlighet, nedsatt syn eller kognitiva funktionsnedsättningar – trots att det just gäller att man föreslår att minska på *utformningskraven* ur denna synpunkt. Man påstår bara att de utformningar man visar uppfyller minimikrav för tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättningar - vilket alltså inte stämmer med verkligheten.

Bristen på funktionshinderkunskap inom Boverket leder till felaktiga avgöranden redan 2014 vilka sedan följer med i alla efterkommande utredningar inklusive Moderna Byggreglers och Möjligheternas Byggreglers olika rapporter (vilket vi påpekat i FöRs remissvar på dessa utredningar) och nu denna senaste om Studentbostäder.

Redan i januari 2018 skrev vi till flera av de som jobbar med dessa frågor på Boverket - Agnes Jensen Carlén, juristen Catrin Engström, juristen Anders Larsson, Stina Jonfjärd, Ingrid Hernsell - med många illustrationer OCH foton av en person i rullstol som både är rörlig och stark som visar på vilken yta en person i rullstol behöver framför sängen för att kunna komma i den och lägga sig eftersom Boverket sedan dess - och alltså fortfarande - har helt fel yta för denna funktion i sin PBL-kunskapsbank.

Boverket skriver i det nu aktuella förslaget under bilderna på sid 29:

"Exempel på planlösning för en studentbostad enligt gällande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. BOA är ca 16 kvadratmeter. Bostaden har överlappande utrymmen för bostads-funktionerna sömn och vila, samvaro samt måltider och de tre versionerna av planlösningen visar de olika bostadsfunktionerna."

Men exemplen visar på:

- olika möbelinnehåll för de olika funktionerna
- hur möblerna har flyttats runt - inte hur det överlappar varandra med EN uppsättning *möbler som inte flyttas runt*.
- det saknas den yta bredvid sovplatsen som krävs för att en person i rullstol ska kunna komma till och lägga sig i sängen på det sätt som krävs för en person i rullstol
- det saknas högskåp/plats för kylskåp i nåbar höjd för person i rullstol. (på fråga till Boverket blev svaret att de tänkt sig en "bänkkyl" – men inte var den skulle kunna placeras)

Hur många tillgängliga studentbostäder finns det idag?

Den undersökning som Boverket hänvisar till angående hur många befintliga studentbostäder som skulle vara tillgängliga för personer med rörelsenedsättningar är totalt missvisande. Vi klipper nedan in vad Boverket, enligt Studentföretagens svar till Boverket, bad Studentföretagen ha som kriterier när man skulle göra denna undersökning.

Uppdraget

Boverket ombad Studentbostadsföretagen att genom en enkät till medlemsföretagen kartlägga befintligt bestånd av tillgängliga bostäder. Studentbostadsföretagen har tillfrågat medlemmar som själva äger studentbostäder. Följande gråmarkerade frågor och definitioner användes, i enlighet med Boverkets instruktioner.

- Hur stor andel av ert bestånd av studentbostäder uppfyller nu gällande tillgänglighetskrav? *Kraven preciseras nedan.*
- Hur många studentbostäder motsvarar det? *Se information om lägenhetstyper nedan.*

Med nu gällande tillgänglighetskrav menar Boverket:

Tillgänglighet (SS 91 42 21:2006) – Mått som tar hänsyn till användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Följande mått är minimikrav för tillgänglighet inom bostaden:

- Vändmått 360° för rullstol - 1300 mm (1500 mm utanför bostaden)
- Passage mellan väggar, vändmått 90° - 1200 mm
- Passage mellan väggar - 1100 mm
- Passage mellan vägg och möbel - 900 mm
- Kort passage mellan möbler - 800 mm (Kort passage innebär passage < 1 m)

Lägenhetstyper

Boverket önskar att man räknar antalet bostäder utifrån antal kontrakt. T.ex; en trea som hyrs ut på ett kontrakt är en studentbostad, medan en trea som hyrs ut på separata kontrakt räknas som tre studentbostäder. Ett korridorrum är en studentbostad.

I sina Kommentarer skriver studentbostadsföretagens vd Stina Olén följande:

”Kommentar:

Studentbostadsföretagen hade önskat högre svarsfrekvens, men processen komplicerades av att förfrågan kom med kort varsel och sammanföll med sportlovsledigheter för många respondenter. Dessutom ät frågorna för många svåra att svara på då man inte kan se sådan information i sitt fastighetssystem.”

Som man kan läsa så är några kriterier omöjliga att svara på – mått mellan möbler och mått mellan möbler-vägg - när man inte har möblerade planritningar vilket ju inte är det som finns i deras ritningsregister. Detta påpekar alltså Studentbostadsföretagen i sitt svar till Boverket.

Däremot saknades nedanstående frågor, avgörande för om bostäderna är användbara eller inte (avsaknad av dessa frågor har bekräftats av vd för Studentbostadsbolagen):

- hur är hygienrummen utformade, deras storlekar, dörrbredd och tröskelhöjd – med måttangivelser av Boverket från samma standard som använts för övriga mått*
- hur är pentry-funktionen/matlagings-situationen utformad*
- finns det användbar hiss tillgänglig utan stegvisa nivåskillnader fram till hissen*
- hur/var kan studenter placera sina datorer och tekniska hjälpmedel på ett användbart sätt om man har någon funktionsnedsättning! Det är ju installationer som man inte kan flytta fram och tillbaka hela tiden.*

Boverket skriver i rapporten under bilderna på sid 29: *Exempel på planlösning för en studentbostad enligt gällande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. BOA är ca 16 kvadratmeter. Bostaden har överlappande utrymmen för bostads-funktionerna sömn och vila, samvaro samt måltider och de tre versionerna av planlösningen visar de olika bostadsfunktionerna.”*

Men Boverkets exempel visar på delvis olika möbelinehåll för de olika funktionerna - *inte hur det överlappar varandra med EN uppsättning möbler som inte måste flyttas runt.*

Och ingen plats finns för att ha dator och andra tekniska hjälpmedel i någon av varianterna. Detta gäller ju även personer med syn- eller kognitiva funktionsnedsättningar.

Det saknas plats för kylskåp och förvaringsutrymmen för köksredskap när man behöver ha knäfritt under diskhon för att kunna komma till och använda den.

I Boverks exempel på rummet på 13 kvm i förslaget till nya regler för Studentbostäder måste person i rullstol backa ut vid "social samvaro".

Avslutning

Vi har i detta vårt remissvar visat och tydliggjort att Boverket på bekostnad av de grundläggande värderingarna i svensk funktionshinderpolitik, med utgångspunkt i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, valt att fokusera på besparingar.

En inriktning på att värna och stärka tillgängligheten och användbarheten för personer med funktionsnedsättning till studentbostäder har saknats som en verksam del i uppdraget.

Resultatet av de förslag till lättnader på byggkraven för studentbostäder blir sammanfattningsvis - till priset av försämringar av tillgängligheten och användbarheten - kostnadsbesparingar, både godtyckligt beräknade och till allt för låga nivåer, för att kunna stimulera till fler sStudentbostäder eller innebära lägre hyresnivåer.

Vi vill förutsätta att vi har klokare politiker än så, som vill värna och prioritera de funktionshinder politiska målen.

Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet

Styrelsen, gm
Lars Hagström, ordförande
Kontaktuppgifter:
Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet
c/o Lars Hagström
Regnbågsgången 4
222 70 Lund

Mai Almén, medlem i FÖR
Arkitekt SAR/MSA,
sakkunnig i tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar,

representerar Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet i olika
standardiseringsgrupper
Hedersmedlem i Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter
Skarpskyttevägen 12 a
226 42 Lund
Tel: 070 321 33 24
e-post: almen@hinderfridesign.se